

Издази Недјељом. Цијена: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића. За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гл. Црногорац“ на Цетиње, а може се и каргом упутницом на пошту у Котор. Донеси плату се уредитиштву. Рукописи се не враћају

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ОБЈАВА ПОМОРЦИМА.

На јужном уласку пристана Валдиноће, на рту званом Мендере, подигнут је привремени фењер, постављен на једном диреку од 10 метара висине а 147 метара далеко од мора.

Свјетлост природна види се на 5 миља даљине.

Положај фењера:

Геогр. сјев. ширина 41° 57'.

Геогр. ист. дужина Гринич 19° 9' 15".

Овај фењер замијениће се скоро другим, са бојадисаним стаклом, црвене свјетлости.

Кад буде, објавиће се поморцима.

Цетиње, 25 маја 1886.

Број 315.

Из Канцеларије
Књ. Црног., Поморског одјељења.

AVISO AI NAVIGANTI.

Sulla punta Mendere, sud- del Porto di Val-di-Noce, da oggi viene provisoriamente acceso un fanale semplice a luce naturale per facilitare l'entrata nel suddetto Porto.

Il fanale è collocato sopra un palo di legno alto 10 metri, il quale dista dal mare metri 147 ed è visibile miglia 5.

Latitudine 41° 57' nord.

Longitudine 19° 9' 15" E. Greenwich.

Questo fanale a suo tempo verrà sostituito con un fanale lenticolare a luce rossa, e seguirà il relativo avviso ai naviganti.

Cettigne, 25 maggio 1886.

N.ro 315.

Cancelleria
Princ. Mont., Sezione Maritima.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БУКУРЕШТ, 27 маја. Јуче је потписан трговачки уговор између Румуније и Швајцарске.

(То значи да је Румунија, у својој пегови по царинском рату с Аустро-Угарском, успјела да себи извојује и међународним уговором ујемци приступити на највећем житном тргу на јевропском копну за свој највећи извоз, своју пшеницу и осталу храну. У швајцарском граду Романсхорну продаје се највише пшенице и све велике житнице јевропске боре се око тога, да што цијење доведу своју пшеницу до тога мјеста. Сад ће Румунији бити много лакше да приволи Аустро-Угарску да јој понуди повољније услове кад буде хтјела поновити прекинуте преговоре).

АТИНА, 27 маја. Благада Грчке престала је. Међународна морнарица јевропска врће се у судански затон.

ПARIЗ, 27 маја. Одбор за про-

гон принчева ријешно је да се сви чланови бивших династија француских, без икакве изнимке, прогоне из Француске и да то народна скупштина установи законом.

ЛОНДОН, 27 маја. Данас је посланички дом одбио Гледстонов приједлог за самоуправу Ирске (Home rule bill), с већином од тридесет гласова. Увјерава се да ће Гледстон дати оставку. Сједнице парламента одложене су до четвртка.

РИМ, 29 маја. Краљ Умберто отворио је народну скупштину пријестоном бесједом, у којој, с погледом на извајски положај, увјерава како су односи Италије са свијем великим државама врло пресни. Слога Јевропе сачувала је Исток да не букне у пламен. Поштено (лојално) и одлучно понашање Италије допринијело је битно те се мир очувао. Италија ваља да покаже да је постала поуздана чинилаца друштвеног мира и спокојства.

МОНАКОВО, 29 маја. Принц Лујтполд издао је проглас народу, у ком јавља да је краљ, успјед

другијех. Рецимо: ако си од природе одликован великим умом и великим срцем, то те надвисује над онијема који се родиле у богатству и у власти, којима се — што-но вели народна пословица — мука била родити, а лако им је живјети. Ти си према њима оно, што су прави цареве према царевима на позорници. — Још у старо доба, први ученик Епикуров, Метродор, бјеше написао једну књигу о мудрости у животу, а у тој књизи бјеше глава под насловом: Узроци што од нас полазе, приносе више нашој срећи, него ли они што долазе од ствари.

Занета, по срећу некога чељадета, по цијело његово живовање, најглавније је оно што је већ при њему, јер у томе је његово живовање или срећа. Оно што ми зовемо живовање или срећа није друго до пошаведна осјећања, мишљења и хотјења; све пак што с двора долази, утиче на нашу срећу из далека и околинујући. С тога једни ести догађаји, дјелују различитона различите људе, на макар ти људи били у једнаким приликама. Кад се добродруштво свак има свој свијет ва по се, јер је свак подложен само своје осјећању, своје покрету и хотјењу, а што с двора долази то га се тиче онако како ти гоеподари допунтају. Све је на свијету онако како замислиш да је; свакој је глави једна иста ствар другачија. Какви су људи међу којима живеш? — Добри! — Унијај

тешке болести, за дуго вријеме неспособан да врши владалачке дужности, те за то он, принц Лујтполд, прима владу у своје руке и сазива народну скупштину баварску за (15) јуни о. г.

БЕЧ, 31 маја. Како у царевинском вијећу у Бечу тако и на земаљском сабору у Будапешти примљен је приједлог аустријске и угарске владе да се жељезница Метковић-Мостар настави до Сарајева.

ПARIЗ, 31 маја. Камара је одбила, са 314 против 220 гласова, приједлог одбора те предлага прогон свијех принчева без разлике, а одобрила је онај те га је примила влада и који хоће да се прогоне само претенденти и њихови прворођени синови. Влада се овластила да може прогонити, у случају потребе и према свом нахођењу, и остале принчеве. Привчевима се забрањује вршење изборног права.

МОНАКОВО, 2 јуна. Јутрос овацупше по улицама на зидовима прилијепљене објаве полиције, којима се јавља народу ово:

„Краљ Лујвиг II., шетајући се синоћ на 6³/₄ уре у парку дворца Берга, бацно се у језеро Старенберг. Краљев лекар доктор Гуден, хотјевши спасти краља, утопио се и сам.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

Србија. „Пол. Кор.“ јављају из Биограда, очевидно из владине околине, како удружена, либерално-радикална опозиција развија ванредно жестоку агитацију у новинама и у свој земљи, не презајући ни од каквог пута ни начина, само да произведе промјену садашње унутрашње и спољашње политике. Ради тога се највише разноси глас о некијем „големијем разликама и размирицама између Аустрије и Русије“ и прориче се и обећава народу, да ће се „на балканском тропалу брзо подрмати досадашњи поредак.“ По уједино се умирују пријатељи у Бечу, да нема никаква повода страховања да ће те смутње имати каквог успјеха, јер краљ се држи чврсто и непомично досадашње политике, па и

другога из истог мјеста одговориће ти: али су! — Један и други говори истину, јер што је — понекад — истина једноме, другоме је то неистина.

Узмимо још што, примјера ради. Неко прича неку своју насласу, неко своје живовање, а прича заносно, вјешто, те плањени оне који га слушају. Многи ће му може бити позавидјети ту насласу, то живовање, мјесто да му завиди моћ којом он појима, којом он осјећа оно што казује. Јер тај исти истовјетни догађај у глави каквога глумана, био би сасвим обичан, и досадно би било слушати га. Колико ће их завидјети Љубомиру Ненадовићу оно што је, у својим млађим годинама доживио у Италији, те онако красно описује, — а омет велимо: требало би да му завиде моћ којом он то појима и вјештини коју има да исказе. — Узмимо сад не оно што се повиједа, него оно што се очима гледа. Завргла се негде кавга; било је удараца, плануле су двије три пушке, синио је вож и — пролило се мало крви. Гомила чељад поздаје гледа ту кавгу. Питај редом свједоке шта би? одговориће ти како који. Кавзо мртвоу-хало, какав „козији светац“, с дунуом у носу, казаће ти: е је било страшно поклаће. Други, жустар и напрасит, одговориће ти да је била прилична кавга, а чојек ладне крви, смилуће престо раменима, као да није ништа ни било.

У глави чојечијој етиче се догађај

болни људи („сментима“ их зове извјештач) из либералне странке одвраћају се од ње услјед њене „неприродне“ везе с радикалима.“

Ова пошљедња примједба тиче се јамачно изјаве тројице досадашњих либералаца, два адвоката и једног професора, који у „Видјелу“ изјавише да одустају од либералаца, зашто су се ови удружили с радикалима, и приступају „владајућој“ напредној странци. На те изјаве испратила је либерална „Нова Уставност“ своје досадашње „једномислице“ очевидно искреном и живом жељом, „да буду напредној странци од исте опонике користе, од колике су били народно-либералној.“

„Нова Уставност“ брани опозицију, особито своју странку, либералце, противу пријекора „Видела“ да се у окрузима, који су бирали посланике за опозицију, показује „одеуство државне“ мисли. Најме писац члакака истиче понашање Пожаревљана у српско-бугарском рату, те вели на завршетку:

Нам 1 батаљон врати се 7-га изјутра са Чепља и затекао је онај, који је јуче сузбијен. По око 7¹/₄ сата нападну Бугари и наца оба батаљона уђу у борбу. Онај други батаљон дошао је са Чепља тек око 10 сата, јер је био на предстражи и одмах је ушао у борбу. Послеје су долазиле још неке трупе, по које због губитака а које због недостатака муниције сви су одетупили, па и Пожаревљани. Само је та разлика што су Пожаревљани били непрестано на предстражи и имали до сада 4 борбе а неки можда ову једину.

Од 7—11 новембра било је опште лутање.

11 новембра опет су Пожаревљани истакнути напред и били су послеје подне нападнути. Борили су се до мрака а цијела дивизија стојала је по зади и гледала.

14 новембра један пожаревачки батаљон истакнут је преа Пирот а цијела дивизија била је по зади Пирота. Он се сам борио до мраког мрака противу далеко веће силе.

Као што се дакле види, Пожаревљани су имали 7 бораца за 12 дана, а то други имали нијесу. Они су имали и највеће губитке и у официрима (4 мртва и 6 рањених) и у подофицирима и војницима (око 800 поинулих, рањених и несталих). То је доказ, да код Пожаревљана није било осуетво државне мисли ни у борби пред непријатељем, те да су бјежали испред непријатеља како „Видело“ тврди, а није било осуетва државне мисли ни у уставној изборној борби. По осуетво државне мисли било је сасвим код неких других,

са људи на коју наиђе, на се некако стони са онијем што га прихваћа, али се стони тако као кисеоник и водоник, од којих је вода. По томе престава није истинити лик догађаја, него лик који постаје по обличију огледала у који се огледа. Најљепши „предмет“ у рђаву „подмету“ прима нешто рђавила, и обротно. То је као кад се гледа лијепо мјесто, лијеп крај, по рђаву времену. Још простије рећи: свак је увучен у својој свијести, као у својој кожи. Сvak у тој забити живе „о својо круху и о својо руху“, а слаба му је помоћ с двора. На позорници гледаш цара, дворјане, слуге, војнике, научењак, алице, кнегиње, и т. д. а у сваком томе „престављачу“ скривен је сврхом глумач, који мисли како ће вечеру етећи.

И у животу се догађа тако. Сvak „преставља неку улогу“ по мјесту гдје сједи, по гласу и имању што су му стари предали, јали сам стекао; а оно што престава тешко да се слаже с онијем што му је под каном. Не велимо да се никад не слаже, по тешко. Колико је пријех калуђера, којима би боље доликвало принавати сабљу и појахали хата! А колико је војвода којима би, опет, боље сличило бројанице пребирати, и т. д. Дакле кад нас свијех узмем, има нас већи дио што преставамо, ко вјештије, ко невјештије, а сам и се би остајемо једна глумци, са својим невољцима и својим потребама. Та разлика између онога што преставамо и

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Мудрост у животу.*)

УВОД.

Арнетотел вели да су људска добра тројаква: добра душевна, тјелесна и извајска. Ја вељу да су, у главном, тројакве приликке збогу којијех се разликује удес једнога чојјека од удеса другога чојјека.

Ево овако:

Прво и прво: што си. Оно што је при теби, а рашта никоме не зафаљаш, а то је: здравље, снага, љенота, буд, морално биће и умна снага.

Друго: оно што имаш: дакле влаштина и богатство сваке руке.

Треће: оно зашто те други држе, — или, (што се по књижевну каже): оно што преставаљаш. Дакле оно што си у туђој мисли, на по томе те цијене, чакте и славе.

Најглавније је оно чим те је прпрода одликовала од другијех људи, он што си; до тога је највише хоћеш да бити сретан јали несретан у животу; то је много претегније од онијех другијех двају увјета, које си примио од родитеља или од

*) Schopenhauer: Parerga und Paralipomena.

које „Видело“ зна врло добро, као што и ми сви знамо. Зато није савјесно и поштепно песине људе клеветати нити подметати ни одуство државне мисли ондје, гдје су се оне у праведној мјери показале?! Зар се смије одуство државне мисли подметати оним српским војницима, који су овако жртвовали свој живот за своју отаџбину и онда кад су од другог наведени у „Нор совак“ да изгину као јагњад?! Смије ли подузваничан орган да баца овако недостојну и неистиниту љагу на српску војску, којој су и сами странци признавали храброст, а сав неуспјех припада само видјеловачким вођама!

Ако се влада београдска тужи на „ваљвредну жестоку агитацију“ опозиције по новинама, има и рашта, особито пресједнику министарства г. М. Гарашанину морала је већ догрдити. То би смо рекли по овој објави те је налазимо у 108 бр. „Видела“ од 18 маја:

Ове године наступиле врућине прије времена. Јер већ од неколико дана јавља се у „Н. Б. Дневнику“ једна насквила најордијарније врсте, са потписом Драгина Станојевића, доктора права и „камералије“. Податима, припадним из књига које су штампане о тропику сумњивих фондова и за које се не зна које им је превод а које оригинал; наоружан цинизмом најнижег реда, а под закрилом слободе за коју он није ни кап свога зноја утрошио — дипломатски доктор фалсифицира историју, клевета и денуцира људе — и мртве и живе — и партије, начином и тоном, који би био брука и за оне, који су за то плаћени.

Немогуће је упитати се у озбиљну препирку са човеком који је изабрао овакав насквилански пут. Али је дужност приближити ову жалосну, но на срећу наше земље, јединствену појаву јавног и безочног денуцијанства.

Са човеком, који поред све своје толико хвалене дипломе и поред свију „стручних знања“, о којима толико говори, а која тако брижљиво крије, који поред свег тога још и данас о туђем зноју живи; са човеком, који није до сада ништа привидно ни својој кући, а то ли отаџбини, на ни онда, кад је ова у три љута рата с правом од свакога свога сина услуге и жртве тражила; са човеком, који се о туђем тропику потуцао по свијету, док су други радили и борили се за слободу, којима се он данас овако безобзирно шора; са човеком који не зазира да се и овако ниским путем рехабилитира — са таквим човеком јавно се препирати, значило би себе понизити.

Ваља знати да је у „Н. Б. Дневнику“ написао др. Драгина Станојевић низ чланака под насловом „Кајмакчи“, којима љуто напада на министра-пресједника М. Гарашанина. Почешће од оца му, Илије Гарашанина, те доказује како је тај државник издао свога владоца, пок. Књаз Александра Карађорђевића, на није био вјеран ни Књ. Михаилу. О садашњем пресједнику министарства доказује да је, по својој спреми, савршено неспособан да буде у опште добар чиновник ма у којој од струка у којима је г. Гарашанин до сад министровао. Но није доста што је сам неспособан, још сувише окружио се у својој области људма који су још неспособнији од

њег. Један му начелник није могао свршити никакве школе, „што је велика срећа по њега“, вели зловни писац, „јер иначе, да је добро свршило школе, сад би водио какву локомотиву на жељезници, овако је пак начелник у министарству иностраних дјела“. Други му начелник-заступник „није учио ништа и писац му налази највећу заслугу, што је био гвождарски калџа“ и т. д. и т. д.

Кад се такви чланци прочитају па се види да „Видело“ ни на то нема да одговори до горепоменутог, онда се заиста може разумјети, што „Видело“, у истом броју на првоме мјесту јадикuje овако:

И заиста је за студију посматрати како се код нас е дана у дан заострава тон наше журналистике. Још се готово није ни осушио указ којим се повраћа закон о слободи говора и печатње, који је био обустављен за вријеме рата против Бугара, а наша је журналистика сва листом скочила да цијелом свијету докаже, како је била права грехота што је и за тренутак обустављана, да цијелом свијету да видљива доказа, како она умије да цијени своје достојанство, а тим и достојанство народа којег је она представник јавног мишљења и јавне ријечи.

Кад је ова напаст прође, кад мало себи дође, ми смо увјерени, да ће њу саму румен стида полудети, кад се сјети, до кога је степен сама себе понижавала и пред својим народом, чија би руководиља у јавном здравом мишљењу требала да буде, — и пред осталим образованим свијетом, који на нас мотри и добро мјери сваки наш културни покрет, па по томе цијени, да ли имамо услова у јавном животу своје, те да и сами будемо носници препорука на Балкану, те да и сами својим напредним радом дамо доказа да можемо да одржавамо хармонију у великоме концерту напредних и просвјетних јевропских народа.

„Одјек“ то разумијева као пријетњу напредним стањем и — Аустријом. Но „Видело“ тај значај последије пориче.

„Пол. Кор.“ и јављају из Београда: „Г л а с, да је влада закључила погодбу за предујам са Лендербанком бечком и друштвом Comptoir d'escorpte у Паризу на основу убаштињених зајмова Управе фондова, нема никакве оспове; исто тако је непуноздан глас те га донијеше неке њемачке новине, као да се влада погађа с њеким итглеским друштвом ради државног зајма на заложнице, од 15 милиона динара.

Њемачка.

Народ и влада краљевине Баварске на велику су муку са својим краљем Лудвиком II, у кога мозак већ одавно није у обичном стању, па ипак нема јасних знакова умне болести. Краљева је највећа страст, зидати најјефтиније дворове, а слабост му је — немати довољно новаца за то. С тога силан дуг, престанак вјеровања у зајмодавца и застанак сјајних грађевина. Краљ наваљује на своје министре да вшту од народа, од скуп-

штине, а министри не смију знајући да је народу додијало. То је добричина од народа. Он би можда одобрио краљевском чудњаку све милијоне, само да се који пут смиљује те да покаже своје свијетло лице народу; по то не може бити: фукара је недостојна „лицезренија“ августејшег пријатеља Вагнеровог. Краљ је ових дана поручивао многим, да ли ће се примити министарства, па да отпусти ове те му не дају новаца, но сви, па и противници садашњих министара, одбили су краљеве понуде. Говори се већ од више недјеља да ће краљ морати напустити круну, ако неће да круна напусти њега, те да ће се влада повјерити рођаку му Лујтполду, но као што се јавља из Монакова, то још није извјесно.

Тек што је тај полуслужбени глас полетно из Монакова, ал' се преврши мјера стрпљена, не толико народнога, колико рођака краљевих, који се побојаше да ће бити много горе ако дочекају да се преврши стрпљење у народа. Договорили се да краљеве стриц, Лујтполд, кога је већ народна жеља била назначила, прими владу; тако и би. Што се каже, да је краљ „јакко оболело“, по томе га је требало давно уклонити с пријестола и само тако до зла бога тријељив народ, као што је баварски, могао је такога краља толико подносити, коме не би било жао здерати том народу и пошљедњу кожу с леђа.

Принц Лујтполд је стриц краља Лудвика, биће му сад 65 година. Јамачно је на одузимање владе од краља пристао био и „гвоздени канцелар“, који је и сам ваљда само за то толико трпио раскошне будалаштине и сметено понашање краља „музике будућности“, што се надао да ће се тим Баварици ратосиљати и свога баварства те жељети да се сасвим претоне у велику Њемачку. Но сад је већ настајала опасност да би се социјална демократија том саблажњивом појавом на пријестолу послужила за своје смјерове. А можда су се почели појављивати и трагови другијех утицаја који би, да су успјели, довели на владу другог принца, мање повољног Бисмарковој мисли о јединству Њемачке.

Царевинска скупштина у Берлину одбила је по други пут приједлог Бисмарков о монополу државном на ракију. Тога ради, веле, неће Бисмарк скоро доћи у Берлин. — На Бисмарковим добрима, у Фридрихеру и у Варцану, била су два велика пожара те су учинила велику штету, — не Бисмарку, по оним асекурацијоним друштвима те су јемчила за то.

Берлинске новине „Берл. Тагблат“ јављају да је г. Гире већ био у Бисмарку. Но по „J. de St. Pét.“ не зна се још хоће ли г. Гире овог љета куд било путовати.

а знамо и то да се нијесу за муку родили. Ласно је дакле видјети да наша срећа, истинска срећа, стоји до тога: што смо, — прем да се чешће пита шта имамо и на коме смо мјесту међу људима. До душе и оми који немају ова два потоња увјета, настоје, и с разлогом, да их узимају; али свакако онај при претежнији јемного. Које умноснажан, мало ће досађивати свијету ради његове милости. Гете рече: народи, побједитељи и робови признају да земљини синови крију сваки своје благо у себи (W. O. Divan).

„Глад је најбоља куварица“ вели њемачка пословица. Гладну чојку све је слатко и зачињено. Зар и то не потврђује да и тјелесна наслада није у стварима којима се нудимо, него у моћи којом уживамо? Узмимо противан примјер. Старац ладно гледа прелијезу женску, за којом млађарија махнута. Слва Неманић бјежи од власти и раскошја, па тражи своју срећу у светогорском пеносничкем животу. Велеум и светитељ што се више пошће уз вис, к своје жаркоме небу, то више презире обична уживања.

А здравље? Шта да о њему речемо? Зар оно није претежније од свију добара изванскијех? Занста, сретнији је здрав пројак од болесна цара.

Тиха и весела буд, књи добра здравља и добра тјелеснога склона, — уз то бистар, оштар и прав ум, уз то умјерено

Аустро-Угарска.

Ми смо у прошлом броју доијели лијену одздравницу „Пестер Лојда“ на здравницу надвојводе Албрехта у сарајевској офицерској касини. Пети „Пестер Лојд“ доноси на челу свог вечерњег листа од прошлог петка ову изјаву свог уредника:

„Онај дво чланка вечерњег листа „Пестер Лојда“ од прошле суботе, који се занима с здравницом Њ. ц. и кр. Височанства господ. надвојводе Албрехта, схваћен је, као што дознајем, као увреда тога члана династије и војске. Признајући да сам ја писац тога чланка, врло ми је жао што је тај чланак дао повода таквом тумачењу. Да сам ја могао смјерати на то да увриједим династију у једном од њених најугледнијих чланова и војску у њеном маршалу и генералном надзорнику, то неће нико помислити о мени, ко је с њеком најљом пратио моје уређивање новина за близу двадесет година. Што се особито тиче Њ. ц. и кр. Височанства господ. надвојводе Албрехта, мени су његове војничке и човјечанске врлине, особито његова човјечност и оброта срца, сувише добро познате, а да не бих дијелио оно поштовање према његовој особи, које му сви приносе те га познају.

Др. Максим Фалк,
главни уредник „Пестер Лојда“.

„Фалк“ њемачки значи соко. Нек упоредите читаоци ту изјаву с оном здравницом о којој је ријеч, па ће видјети, какав је то соко.

Угарски министар-пресједник, Колман Тиса, био је неколико дана у Бечу. Њеки веле да је због распре о царини на петрољ, њеки опет мисле да га је Бесар позвао ad audiendum verbum regium због узбуне поводом грађе око Хенријева споменика. Да је и о томе била ријеч и да та ријеч није особито пријала г. Тиси, могло би се већ по томе мислити, што је брао последије повратка министровог у Будапешту изашла у „Н. Лојду“, његовом присном пријатељу, „горехвалена“ соколова изјава.

Дуго се борила бечка влада у царском одбору царевинског вијећа против приједлога Сисовог у питању о царини на петрољ, који предлагаше намет од 10 фиор. на чисти петрољ и, према градовима мање чистоте, све у фијорин мање. Једва је успјела те се примио приједлог Грохолов, да буде намет на неочишћен петрољ два фијорина. Но како се ни то не слаже с погодбом аустро-угарском о царини, с углављеном царинском тарифом, имаће бечка влада још муке с Маџарима због тога, те бечке новине мисле, да тај тариф веће моћи оживјети прије јесени, а то би могло бити од штетних последица по слогу обје половине монархије. Угарски листови, особито „Пестер Лојд“, зоре се да угарска влада не може никакко пристати на промјену само јед-

и спокојно хотјење, а као заједничка последица свега тога добра савјест, — ето ти блага над свијем што обично благом завоже. То све у чојку може бити, а шта би га с двора могло замијенити? Зар новац? Ко би, наметан, дао уну свога здравља за паре!? — Зар тигуле и части? Ко би пристао да сџи свој ум, те да постаје гдуаном, а у накнади да га зову „дире узвишеност“ „свјетлост“ и т. д.

Што је чојек сам себи, што га у у самоји прати, што му нико не може дати ни узети, оно је, боже, главније него ли његова влаштина, а још главније од онога што други о њему мисле. — Духовит чојек а у највећој самоји надају својим мислама, у својој манти чим ће се угодно забављати, док „ништи духом“ залуду трати новац у забаве сваке руке да оджне чаму. Чојек умно богат лако се прође оног уживања за којим чеже свијетина; још треба рећи да је њему она на терет. Сократ видјевши на продаји мнош раскошних ствари рече: колико ли има ствари што ми не требају!

Дакле поново велимо е је главна ствар оно што смо. То „добро“ није на удру Уеуду, као што су она друга два, нити нам се ласно узимље као она два. Његова је вриједност етална и једнака, а вриједност оних два миљења се према приликама живота. С тога чојек у суштини много је мање подложан промјенама што с двора долазе, него што се то чини

онога што смо, није у свијех људи једвака; мања је, разумије се, ако је улога удосна истинитоме бићу глумачу.

Пошто дакле све што постоји, све што се догађа, ми људи тако различито у свијести прихватамо, то је дакле свијест главна, битна ствар; до ве је дакле много какви ће бити ликови што се у њој огледају. Замишлите Владу Рада, међу хладним зидинама цетинскога манастира; под манастиром простире се (у оно доба) необрађена, мочварна равнина; над манастиром гори врши: куд год погледа, свуда пустош и дивљина. А ни поља јада да то може наваднати дружењем са људима према себи. На против ред му је кротити људе с којима оићи, ред му је над њима држати гвоздену пест. А поред свега тога у његовој се свијести зачиње Слобојдијада, Шћенан Мали и Горевн Вијепац! Сад упоредите с њим каквог богатог кућња Иглешњог, у сваком изобиљу, који се убија јер га је чамашала!

Ово што је изван нас, оно Уеуд држи у својим рукама и њим по вољи обрће; а оно што је у нама, у главноме се не мијења. Од колијевке до гроба, поред свијех изављенијех мајена у животу, оно остаје етачно у битности; могло би се упоредити са оном познатом Вуковом „то исто, али мало другачије“. Нико се не може у главноме много измијенити. Догађа се, у поједино, с чојеком што и са животињом. Метви је, у какве хоћеш погледне

прилике, остауће увијек у тијесним границама, које јој је природа одредила. С тога и сва наша напња и све наше бриге око животиње, не могу никак да пређу те уске границе — ако ћемо нешто разумно да вршимо. Тако исто и човјечиња „личност“ има неке одређене границе у којима срећа може да помаже, а преко њих све је узалудност, сувишност. Особито мозак има те границе етачно одређене, те су умна уживања приступачна, како коме, али увијек одмјерено.

Ако су те границе поузане, залуду сва мука с двора да их ранириш! Залуд ће срећа наваљивати, залуду ће људска вјештина улагати се, — лична моћ преко границе неће. Така ће се чељад моћи задовољити путеним уживањем, домаћим веселим животом, дружењем обичних људи и простачким забавама. И само образовање једва ће моћи да маличак ранири те границе! Радости вишега реда, радости различне и трајније јесу радости духовне — и ако нам се не чини, у млађим годинама, да није тако. А те радости приступачне су само снажнијим умовима. Да је то тако тврди то што се дан данас велики број и велможа баве књигом и науком. А рашта то? — Рећи ћеш е тога да се прославе. Залуду би тражили славу, никада је стигли не би, да они у томе не налазе насладу, — јер то би се лако познало. А с друге стране скупо би их стао тај труд, кад не би од срца ишло;

ног става тарифа, но да ће искати или да се ништа не тиче или, ако ће се мијењати, да се мијења цео тариф, те би онда Угарска тражила знатне измјене у царини на ткању робу, која се готово никако не производи у Угарској, но се сва добавља из Аустрије. Разумије се да би та измјена била на штету аустријских произвођача, који су и онако тешко оштећени царинским ратом с Румунијом, те и тога ради већ бацају кривцу на Мађаре.

Министар заједничке војске аустро-угарске, граф Билант-Рајт, похитао је из топлита у Беч, морајући прекинути своје лијечење. Та хитња доводи се у везу с узбуном те се појавила у војничкијем круговима због ствари Хенцијева споменика.

О тој ствари доноси загребачка „Хрватска“ ову биљешку:

Јављају да се госп. генерал Јански вратио у Пешту, и да је преузео заповједништво своје бригаде. На тај начин он је или већ добио задовољштина, или му је она обречена, јер другачије тешко да би он хтио у Пешти наставити службу.

Какова је та задовољштина, не зна се, а сигурно је да се у њему и у надвојводи Албрехту сва аустријанска војска сматра увријеђеном. Ако стоји вијест која каже да су генерали у Пешти хтјели непријазну демонстрацију учинити, ту би био доказ да г. Тиса у Бечу није ствар положио, или да је мађарски покрет оставио управо г. Тисе.

Било што му драго, повратак г. Јанскога на првобитно мјесто већ по нарави ствари изгледа као изазивање. Да видимо хоће ли, и како ће му се Мађари одазвати. Велимо Мађари, а не сам госп. Тиса. Јер сабор је одобрио ријечи г. Тисе, и држи се да сабор заступа народ.

Ако кићење гробова није учињено по напутку, као демонстрација, г. Тиса може са чашћу разјаснити, исправити своје ријечи. Али, ако су Мађари збиља распаљени како се каже, и ако не мисле даље попуштати, тај ће их исправак још већма разјарити, и то особито проти г. Тисе. Ако г. Тиса нестане из владе, већ тиме би се почео разматрати кључно што је до сада само намотавано. На сваки начин треба хладно мотрити на тецај или свршетак тога догађаја.

И подуслугбени бечки „Фремд-блат“ јавља, да је неоснован глас, као да је генер. Јански кренут са командом у Будапешту; на против, генерал Јански врићу се на своје досадашње мјесто, чим прође вријеме његовог допуста.

Послије изјаве „Шестер Лојдовога“ „сокола“ скупила се пред његовом кућом гомила ђака и осталога свијета и чинила му грају, ка ово генералу Јанском. Сиромас „соко“, изгорно на двије ватре.

Сјутрадан у прошлу недјељу, поновила се граја пред уредништвом „П. Лојда“ и свијет је дошао у сукоб с позицијом те, као што јавља сам „П. Лојд“, потекло је већ крви. Један је грађанин прободе бајонетом, а има више рањеника.

на први мах. Једино што вријеме, тај прави „самодржац“ и „самовласник“, врши своју и над суштинном човјечијом; тјелесне и умне моћи, мало по мало слабе под његовијем ударцима; морално биће пак није никако подложно му.

Гледајућ с те стране ухарнија су она друга два добра: имање и положај, — јер на њих вријеме слабије насрће. Она су и приступачнија човјеку, те их сваки може стећи, а суштина, оно што смо, не стјече се. Оно је наше „по милости божијој“, те је с тога „неприкосновено“. Гете је ту велику мисао исказао овако:

„Откад си на свијет дошао, растао си без прекида, по закону по коме си почео расти. То је твој Усуд; сам себи не можеш умаћи; тако су Сибиле тврдиле, тако пророци; ни вријеме, ни икаква сила, не могу помрсити облик што се у теби твори у току твога живота.“

Тијем даром, којег примаморођењем треба да се што боље служимо за нашу корист; с тога треба љивити наше истинске „способности“, не бирајући друго зајато, до онога што нам је најприличнији.

Див какав, (човјек напредне мислиће снаге), ако је принуђен да се бави до смрти каквијем лажнијем занатом, или што је још горе, ако се преко воље ода науци, тај ће човјек бити несретан цијелога свог живота, јер ће залуду усидовати да порасте они што је у њему слабоклијасто,

Вриједно је обазријети се на биљешку повина, да се приликом нападаја гомиле пештанске на Хенцијев споменик налазила у двору, према споменнику, Царица Јелисавета са ћерком Валеријом. Царица је одмах, тек је разумјела за грају отпутовала из Будима. Ко зна колико су Мађари обојавали своју Краљицу, од како је клечала и помолила се Богу уз мртво тијело творца нове Угарске, Фрање Деака; ко зна како је Краљица-Царица љубила Мађаре, те јој бјеше навјек милије боравити међу њима по међу грађанима своје праве пријестолнице, који као да јој нијесу умјели угађати; — ко на све то помисли, тај ће тек моћи увидјети колико је тај догађај с једне стране узбунио Мађаре те заборавише на свој зазор према љубљеној владарци, а с друге стране колико је био непријатан у двору.

„П. Лојд“ пориче глас „Н. Сл. Пресе“ из Пеште, да Тиса хоће да поднесе оставку. Бечком листу јавили су били да је Тиса оставку био предао Тесару, кад је онамад био позват у Беч, но тад није била примљена. Говори се, и по новинама пише, да су се сви рођани Тесареви дигли на Тису због нападаја „Лојдовога“ на надв. Албрехта и мучно да ће их задовољити покајање „соколова“. Бен. Јански отпутовао је из Печуја у Беч. И у Печују било је демонстрација против њега. Мађарима је мучно што се Јански налазио навјек уз надвојводу Јосифа, који је врховни командир хонвида (мађарске домаће војске).

Француска.

Францускијем краљевињима десило се по старој пословици: post gaudium flebis: послје свадбе прогон. Можда крајњи републиканци не би тако брзо поновили јесенашњег свог покушаја против потомака краљева и царева францускијех, да није било сватова у краљевском дому Орлеанаца. Удавала се ћер конта од Париза за напљедника португалског, војводу од Бранганце. На ту свадбу позван је и цијело дипломатско тијело у Паризу, но дошао је, осим њекијех мањих, само дански посланик (син краља данског, Валдемар, вјенчао је лани старију сестру.) Републиканци веле да се том приликом срећни таст понашао као њеки краљ, те планшч љуто на све „принчеве“; задобине већину у скупштини, те одрекоше влади црквени буџет, без кога се не би могло владати, ако влада не би пристала да прогони принчеве. Те тако влада, на срамоту, мораде понустити и пристане на закон о прогонству те нам је жицом јављен. Многи су умјерени републикански листови противни том закону, прво што се тим без потребе драже духови у очи избора за покрајинске савјете, а друго и најглавније, што сваки час у Јевропи може искренути таки заплети, од којих

а па против сузбијаће оно чему би требало дати маха, на име својој тјелесно, снази. Још ће несретнији бити онај, који је на свијет доио умно снагу у заметку, на га нагоне да се бави обичним послом, или што је горе по њ, нагоне га да својом тјелесном снагом, (још ако је слабуњав!), зарађује свој ужитак! — До душе, није лако ту разазнати ко је за што; човјек се нара често судели на око, или судећи олако по првијем биљезима у младости.

Пошто доказасмо колико је претекније оно што је у нама од онога што је изван нас, шљедује: е треба да нам буде најглавнија брига, прво и прво да одржимо и учврстимо своје здравље, за тијем да оснажујемо и хранимо наше умне моћи; али то не искључује остале бриге, нији треба рђаво разумјети наше ријечи: не треба презирати ни извазек ствари, које су нам потребите.

Ствари потребите, — разумно се добро! — а не богатство, јер богатство или велики сувишак имања, ријетко припомаже срећи. Та о томе не треба много мудровати! Више има богаташа несретнијех, но убогијех несретнијех. А рашта? — Јер богатац, или је лакоуман, па тропи немилнице и насити се у брзо свега: умне моћи забатали, на њима не ужива, а додичје кад би хтио оснажити их, није на вријеме; остале ли у богатству, залудно му је; осиромаша ли, још горе. Или је богатан опрезан и уредан човјек; онда он вријеме

ни Француска не би могла остати на миру те би онда ваљало све снаге скупити у једну.

И ако је скупштина одбила приједлог одбора да се морају прогнати сви причевни законом, ипак је примила да се гоне главни, представници старијех круна.

Сватовска свечаност у двору Галијери друга је кобна свадба у француској историји. Прва бјеше „Вартоломјејева ноћ“ или „Крвава свадба“; тада причевни убијаше и прогонише народ (протестанте). Послије ове друге свадбе нема још крви, ал’ има њеке слике и прилике: народ почиње гонити причеве.

Д О П И С И.

(С. Р.) ГРАХОВО, 24 маја 1886 године. — (Спасовска свечаност на Граховцу). Већ стоји записано у сваком срцу црногорском, од најмлађег па до најстаријег Црногорца, усмелена дивне славе, јуначке побједо Великог Војводе Мирка Петровића са Црногорцима над Турцима одржане на 1 мај 1858 год. на Граховцу.

Старији причају сваком приликом за овај дан. Већа слушају и памте ту науку, коју учи сваки становник овјех врлети од како је Црногорства; а то је био и једини услов опстанка његовога.

Дан првог маја 1858 дао је свестраног увјерења и јемства првијех славнијех дјела јуначкијех Владалаца Црне Горе и Црногораца, — о којима се говори и пише у свијету има већ четири вијека „Сав ваздух Јевропе преуца је дима од пушчава праха; сваки листић артије што узмете у руке само о томе говори,“ рекао је један књижевник приписују своје књиге. Дакле: ово је данакоји ће занста у своје вријеме црногорска историја „златнијем, словима“ уписати. Сад ступам к предмету о којему ми је намјера писати.

Народ с овјех крајева врло дивно зна је и кад му треба поћ, а да дође на мјесто по простору малено, али по гласу и важности догађаја те се на њему догодише, врло велико и круно.

То је на Граховцу, на Спасов-дан. Ту је подигнута црква св. Спаса, баш на ономе мјесту, где је Кадри-пашин шатор био. У њој се сваке године на Спасов-дан чини благодарњење и нарастое чита налијем јунацима.

Као што је и борба трајала три дана, такоџер за три дана и речена црква саграђена је.

Црква, не много велика, но лијепа и на дивном положају, окле се могу виђет граховачке горе, прва ће она изаћ на око као јутрењача.

У сриједу у јутро почели су долазити са крчмама и послати да уреде стан, како је нужно за љешну свечаност. До подне пуца народа, који се све већма приређиваше за сјутра-дан.

Већ у три уре послје подне, ево народа на гомиле иде. И занета кад сам изишао пред црквом и под бор сисо са мало друштва, на кад су ми утекле очи низ Граховачко поље, које је при дну уско као ждријело, а све што се приближује цркви шире је са обије стране, — на видио и пјешака и коњика; коњици узбутили своје парине те скачу као бијесни напријед, али у попрек предивотно; пјешаци —

троши око одржања и унапређења свога иметка. А на што им оно, за бога? Гомила, гомила, гомила, — па? Па умре жељан, правага, истинскога уживања — умнога.

— Ама — рећи ћеш — рашта људи грамзе више за онијем што им је на штету, него за онијем што им је најкорист? То им је уквил. Обазри се на све стране, па ћеш видјети је ли тако! Погледај дјецу женске, људе зреле. Колико их траже еређу, ондјегдјеје није! — Готово сви!

Чувај, брате, богатство што носиш у својој кожи. Здравље најрије, на моћи умне. Њих чувај и снажи, ако желиш срећан бити. „Ко себе гоји тај најбољи и перивојгоји“ рекао је један стари дубровачки мудрац. Ко тражи све с двора, тај је налику онијем глупијем старцима који мисле да ће се помладити ако леже са младијем дјевојкама.

Имање је „добро“ донекле. Добар глас, т. ј. шта други мисле о нама и то је „добро“ — донекле. Чудне ти користи ако те сви хвале, акотисе снажљавља, а сам не осјећаш да си то заслужио! Чудне ти штете ако те куде, ако те слабо цијене, а ти сам осјећаш да си поврх њиховог кућења и њихова презира! Али да „будеш тврст као гвозден ступац међу врвном, међу валовима свјетане, међу валовима „ђакула“, међу „ударцима судбине“, треба ти снаге у мозгу и у срцу.

Пр радно С. М.

момчад поигравају уз зеленилом престрту ливаду и рудину пјевајући и мећући из пушака — насасео сам се милине и радости.

Десет минута — на су дошли — иду к споменнику. Тек што их видио и са познатијем уштао се и одсио.

Замисљен гледајући на источној страни кроз борове гране једно брдо не високо а подугачко, на њему је који бор види се, иначе голо од узвишењег горе, а зеленом травом прекривено, преко њега уз дуж пут, који се не виђаше — виђех гомилу народа, пјешака и коњаника, како иду напријед, приближују нам се. О, како бијаше виђет ону рудину зелену, окићену поред прољетњег цвијета и цвијетом народ свечано ођевен!

То не само са ове двије стране да се могло виђет, но и са сваке стране од куда је коме ближе било доћи. Народ врви непрестано.

Око пет ура дођоше: Свештеника граховска четири, један Цуцки и један Бањски међу којима и калуђер манастира Косијерева. —

У четвртак на Спасов-дан око четри уре у јутро почео је придолазити онет народ из оближњег мјеста све до осам и по ура.

Пошто је свршена јутрења, у девет ура почета је литургија, по свршетку које одпочето је благодарњење и нарастое.

Што је друштво свештеничко било повише — то је ипак све ишло без икакве сметње и по вољи онштој.

Пошто је подигнута топла молитва за здравље: Његовога Височанства нашега оштељубљенога Господара и Књаза, Њезинога Височанства Књагиње Милене, Његове Свјетлости Нашљедника Данила, Великог Војводе Мирка и цијелог народа црногорскога а за дуину оних јунака, који поднесоше себе на жртвеник своје драге Отаџбине-Црне Горе; у једанаест ура и по изашао је народ из цркве.

Ђаци су појали „Црногорску Химну“ а „Тек мјесец изађе.“

„Ура“ живо Књаз! Живо! Живо! Живо! чу се глас као из јединога грла.

Онда се приступило к ручку.

Под зеленим борјем могли сте виђети до десет трезва од зелене траве и лишћа — дугијех од петнаест до двадест метара пуних народа са обије стране, а на њима мнозина цечених јагњиха.

Ту је на свакој трезви нануло по више наздравица, да се човјек узасео до праве слике Спасова-дне назад двадест и осам година.

Ово је све текло до двије уре послје подне и ријетко се могло чути других понижавка, осим што честе здравиде мирни ваздух проламаху. Око двије уре одпочела су и народна кола.

Ту се играло по нашем црногорском обичају и пјешака, подицивало и из револвера пуцало.

И на тај начин прело се вријеме од двије уре послје подне до пет, све једнако од пјевањег и пуцања одијегтаху они висови са којих вишну стража у зору 1858 године „Уточе и пријатељ!“

У пет ура већ се почео народ разилазити — а до шест, — одвриво је.

И тако се свршила опогодниња граховачка усмелена побједо на Граховцу. —

— У ове крајеве здравље народно повозно је. Стога изаша је из зиме добро и ако јој ђурђевски снјег нанесе мало квара. Велика суна сновеселила народ. Само није нам недостаје а иначе прољеће обећавало нам је до сад изглед беричета.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 2. Јуна

(Из Двора.) Чујемо да ће Његово Височанство, Господар и Књаз наш, послје Тројичина-дне, кренути за иностранство, у купатило, према савјету љекареком.

(Вријеме.) Послије дуге сумне, кад је већ народ почео страховати за њиве од прерано наступиле врућине, поче у прошлу сриједу падати киша, те се послје сваки дан, час мање час више, повила. Као што чујемо, бијелажаниа стоје слабо по Црној Гори, осим у Зетској долини, те нема много наде да ће им ова киша битно помоћи. Но сва остала храна управо је, може се рећи, власна овом лијеном кином и хладним, влажним ваздухом те замијенише суху топлоту пређашњих дана. У зетској долини стоји и бијело жито још прилично те ће се од овог дажда много утврдити, особито око

што је кашње посијано. Било је крајње вријеме да се окваси земља и ради наше за стоку.

(Извоз црногорске стоке.) Још пређашње нећеље кренуло је више стотина говеди за Котор, гдје су их укрцали на један италијански брод који је наручен да преноси нашу стоку у Сицилију, гдје им је, као што је прије испитано, најбољи трг. Ако се први пријенос, који је стигао у Катанију, добро прода, удесиће се редовни мјесечни пријевози. Једино би се било бојати да ће проћи наше стоке моћи нахулити придоласак стоке румунске, која ће, као што се јавља, тек јој аустријска граница буде затворена, кренути пут Италије. Но то неће бити нова роба на западним трговима, гдје је румунска стока и прије била позната, те сад само иде другим путем. Зато мислимо да се није бојати те утакмице, у толико мање, што је пријевоз из Румуније много скупији по из Црне Горе.

Из Великог Суда.

Година 1879.

Бр. 35
26 Јуна.

Задјевина Николе Мирчетина и Нешка Милова, Бјелонављина из Вражегрмаца.

Капетан Бошко Аврамовић достави Великому Суду свој извјештај о задјевини између Николе Мирчетина и Нешка Милова, барјактара. Никола Мирчетин био је затиснуо пут који је био између његове и баштине попа Вулине, само за проћи чо-вјеку погама и прогнати коња, вода или другу по једну животињу. Никола је тај пут затиснуо за то што су неки сељани заградили и друге путеве који би, као што Никола мишљаше, ваљало да остану отворени. Учинивши тако, Никола позове суд, да извиди ствар те да ријешити који путеви да остану отворени, а који да се затисну.

Окружни суд позове парничаре и најрије Никола рече: „Један су пут затисли Петрићевци“. Нешко Милово на то рече: „Тај пут седе не вриједи“. На то му се Никола осмијехе узругом, а Нешко му одговори: „Што се смијеш, смутина цијелог села?“ Никола му на то: „Ја не мутим, но ви и мутите и градете“. — Нешко: „Ко краде? Ко краде? — Никола и онет поврне: „И ти Нешко!“

Послије тога суд пође да гледа пут и поведе парничаре. Они се двојица једнако путем преспиру, и Нешко рече Николи: „Како ме мореш дупежом назвати, а дупештине ми не знаш?“ — Никола рече: „Друго ми је“. — А Нешко: „Зар јест?“, и удари Нешку чибуком по врх главе, а потље Никола Нешка. — У томе Машан, рођак Нешков пође у парту Нешкову, па удари с плећи Нешку ножем и ножницом по врату, но тако да се унут до потље није знало, ко га је ударао.

Прегледавши путеве и разумјевши што се путем догодило између парничара, окружни суд оглоби о Николи Мирчетина једним талијером зашто је затискивао пут, а два талијера за то, што је река Нешку е је дупеж.

Нешка Милова оглоби суд са четири талијера, што је пред судом ударио Нешку Мирчетина чибуком.

Машана пак, рођака Нешкова, глобише са о сјам талијера, за што је пошао у парту и ударио Нешку.

Ни један од осуђених не пристаде на глобу, но Никола Мирчетин затражи једног изасланика од стране Великог Суда, да му извиди ту исту парницу и све друге напасти његове од стране сељана. Том приликом ће имати и дати доказа и за „дупештину“ Нешкову. Сам је Никола затиснао тога ради г. Јагоша Радовића, члана Великог Суда, који се бјеше ондје дала десио у Бјелонављинама, па да пође у Вражегрмац и све најозбиљније узме у претрес. „И како би он“ рече „наш по души да је право осудио, — при, стају“.

(Шема Великог Суда г. Јагошу Радовићу, писмо капетаново, сви други документи налазе се у списима у шемохрани државној под бројем 339 из г. 1879 е).

Велики Суд, по жељи Николе Мирчетина да се пошље један човек који ће му потпуно извидети сваку ствар, — нареди г. Јагошу Радовићу, члану Великог Суда, под бр. 472, 20/6 о. г., да пође у Вражегрмац и да испита све појединости, како о парници тако и о повојима, какви су им били поводи и основи, јер Никола

још увијек тврди да је имао потпуни разлог назвати Нешку дупежом, због које је ријечи свађа потекла, — и за све остало што се Никола буде жалио да му је неправда од суда или сељана и да г. изасланик поднесе у своје вријеме Великому Суду чист рапорат.

Изасланик, г. Јагош Радовић, испитавши све прилике спорне ствари на мјесту догађаја, подано је Великому Суду о свом испиту усмјени извјештај. По том се увиђа да је достава капетанова о спору Николе Мирчетина и Нешка Милова истинита и потпуна све до доласка парничара на суд и до доласка у Берине (гдје су спорне баштине). О даљим догађајима испитао је г. Јагош свједока Пека Бекичина, који овако казује:

„У тај пут капетан је био мало зао-стао, а ја њах најпрви, с једне стране Нешко, с друге Никола. У томе Нешко рече Николи, да није поштено што га зове дупежом, а казат не хоће, ће га је видио чивити дупештине. На то Никола њему: „Нећу, па ми ни драго није“. Нешко му се пригне на му рече: „Коме је драго?“ Тада Никола рече Нешку: „Што се при-мичеш, несретнице, а дух бих ти узео, као свакавцу!“ Тада Нешко рече: „Кумих суд ваздан да ме не срамотиш“. На га удари чибуком по глави, а Никола потље Нешка. Ја онда ударих Нешку у нос, радећи да га отиснем, и удари му крв. Нешко крену да удари Нешку на мене удари и ја падох. У тај мах дотрча Машан и удари Нешку иза врата ножем и ножницом, али то видио нијесам. Ја одмах рекох: „Све-жите га!“ У томе дође капетан Бошко.

Г. изасланик, Јагош Радовић, свршио је такође, у заједници с тамошњим над-лежним судом, ствар око које се повезла парница и са исте свађа протекла, те је ријешити: Да Јован попа Вулине отвори јаку коју је био затискивао, те да се њом топе оне исте земље које су се и прије топили, и да се иста јака одврати од пу-та. Баштина Јована Попова до истог пу-та од запада, поврх које вода тече до ја-же, да може довести ту воду крајем ба-штине. Двије дивониче, које се не могу то-пит са старе јаке, да се на њих доведе вода за топлење крајем баштине Мирче-тића и Мирчетића да има право топити ци-јелу баштину која му је близу извора, т. ј. у онај удут (област, потее) што се топи, а тако и сви други. Разлог је томе рије-шењу, што су Мирчетић и још њеки купо-вали оно што више имају баштине у се-љана, који су имали право поменути зе-мље топити. У опште да се држе писме-ног уговора те су га Ропчани међу се чи-нили и што га је бивши Сенат Црногор-ски потврдио. Што се пак тиче пута те је између баштина и о ком се једна странка прела да се стока њим не може прогонит, почем су близу тога путеви од западне и источне стране,

пре суди изасланик Великог Суда, да њим народ пролази и прогони вода, коња, разумије се само по једну животињу, и то само од почетка угаре док се жито убере; а од кад се жито убере до угаре, да се може слободно и стока прогонити.

На основу тог извјештаја Велики Суд, одобравјући ријешенје свог изасла-ника у погледу топлења баштина и по-дјеле и употребе путова, глоби Нешку Мирчетина 3 талијера, за што је зат-ворио пут без суда и Нешку говорио да је дупеж. А што је Нешко ударио Нешку за дупештину имао је право, тек му Никола не може казати никаквог чистог доказа; но да му Никола да исто три та-лијера за путину. — Машана, рођака Нешкова, који је пошао у парту и Нешку ударио ножем и ножницом, глоби дв а десет талијера и осуђује га на мјесец затвора.

Ми ту парницу нијесмо изнијели својим читаоцима, што би била са своје кривичне стране од особите занимљивости, но за то што се том приликом расправљају некоја питања која засијају у приватно право, наиме питања о баштинским односима и о стварним послугама, реалним сервиту-тима, те ће за правнике увијек бити за-нимљиво знати, како се у том погледу судило у Црној Гори, прије по што ће се установити грађански законик.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 16 маја. — Ове не-дјеље имали смо вјетрове тихе и средње од I. и IV. кв. мирно море и ведро небо. На улазак бојане има дубине 4 ноге мљетачке.

Доједрише:

Траб. при. „Лучиета“, тон. 29, кап. Усеин Фазли, из Медове, крцат.

Траб. итал. „Ил Леале“, тон. 42, кап. Вентура Пасквале, из Тријешћа, крцат. Траб. при. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуп Сука, из Медове, крцат. Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 28, кап. Хасан Фазли, из Тријешћа, крцат. Траб. тур. „Ређина“, тон. 14, кап. Муртеза Исмаил, из Уциња, крцат. Траб. при. „Две Фратели“, тон. 25, кап. Шефер Мехмед, из Тријешћа, крцат. Траб. тур. „Учело ди Маре“, тон. 19, кап. Омер Вели, из Медове, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Брахим Зенел, из Медове, крцат. Траб. при. „Машала“, тон. 20, кап. Јакуп Идриз, из Медове, крцат. Траб. итал. „Добрило“, тон. 30, кап. Сасета Емилио, из Обота, празан. Траб. тур. „Уда Верди“, тон. 33, кап. Фазли Адем Хоџа, из Медове, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Мехмед Осман, из Медове, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 19, кап. Али Осман, из Медове, крцат. Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, из Медове, крцат. Траб. при. „Лучиета“, тон. 29, кап. Усеин Фазли, из Обота, празан.

Одједрише:

Траб. при. „Лучиета“, тон. 29, кап. Усеин Фазли, за Обот, крцат. Траб. итал. „Ил Леале“, тон. 42, кап. Вентура Пасквале, за Бишеље, крцат. Траб. при. „Луна Нуова“, тон. 12, кап. Јакуп Сука, за Обот, крцат. Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 28, кап. Хасан Фазли, за Обот, крцат. Траб. тур. „Ређина“, тон. 14, кап. Муртеза Исмаил, за Обот, крцат. Траб. при. „Две Фратели“, тон. 25, кап. Шефер Мехмед, за Обот, крцат. Траб. тур. „Учело ди Маре“, тон. 19, кап. Омер Вели, за Обот, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Брахим Зенел, за Медову, крцат. Траб. при. „Машала“, тон. 20, кап. Јакуп Идриз, за Обот, крцат. Траб. итал. „Добрило“, тон. 30, кап. Сасета Емилио, за Тријешће, празан. Траб. тур. „Уда Верди“, тон. 33, кап. Фазли Адем Хоџа, за Обот, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Мехмед Осман, за Обот, крцат. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 19, кап. Али Осман, за Обот, крцат. Траб. при. „Буона Сорте“, тон. 21, кап. Сулејман Адем, за Обот, крцат. Траб. при. „Лучиета“, тон. 29, кап. Усеин Фазли, за Медову, празан.

У ци њ, 18 маја. — Ове недјеље има-ли смо лагочне и умјерене сјеверо-западне вјетрове, ведро небо и мирно море.

Доједрише:

Траб. при. „Душо моја“, тон. 22, кап. Б. Лани, из Медове, крцат. Траб. при. „Махмудије“, тон. 15, кап. М. Клико, из Медове, крцат. Траб. при. „Фиор ди С. Николо“, тон. 40, кап. О. Шабани, из С. Николе, крцат. Траб. при. „Каролина“, тон. 15, кап. М. Али, из Бара, крцат. Траб. при. „Глориа“, тон. 38, кап. Фазли Амет, из Медове, крцат. Траб. при. „Морски коњ“, тон. 25, кап. А. Бећари, из Драча, крцат. Траб. итал. „Ил Леоне“, тон. 42, кап. В. Паскуали, из С. Николе, крцат. Траб. тур. „Кавал марино“, тон. 37, кап. Х. Асан, из С. Николе, крцат. Траб. тур. „Елениса“, тон. 22, кап. К. Мустафа, из Драча, крцат.

Одједрише:

Бриг. при. „Уда Верди“, тон. 79, кап. И. Каплан, за Триполи, крцат. Траб. при. „Душо моја“, тон. 22, кап. Б. Лани, за Будву, крцат. Траб. при. „Махмудије“, тон. 15, кап. М. Клико, за Дубровник, крцат. Траб. при. „Фиор ди С. Николо“, тон. 40, кап. О. Шабани, за Млетке, крцат. Траб. при. „Каролина“, тон. 15, кап. М. Али, за Драч, крцат. Траб. при. „Глориа“, тон. 38, кап. Ф. Амет, за Траци, крцат. Траб. при. „Морски коњ“, тон. 25, кап. А. Бећари, за Анкону, крцат. Траб. итал. „Ил Леоне“, тон. 42, кап. В. Паскуали, за Бишеље, крцат. Траб. тур. „Кавал марино“, тон. 37, кап. Х. Асан, за Трет, крцат. Траб. тур. „Елениса“, тон. 22, кап. К. Мустафа, за Анкону, крцат.

Бар, 16 маја. — Имали смо ове не-дјеље лијепа времена, вјетрове средње од I. до IV. квадранта, мирно море и небо ведро.

Барометар 77, стање температуре 22Р.

Услијед промјене распореда парабро-да Лојда аус. уг. параброд те проходи до Крфа долази у ову луку у петак у по но-ћи, а одлази за Крф у четвртак у 6 ура у јутро.

Враћа се из Крфа у четвртак у 2 са-та по подне, а полази за Далмацију у исти дан у 4 сата по подне.

По овоме распореду дошао је параб. Фиуме, кап. Фелнер, у петак из Трета и Далмације и вратио се јучер из Крфа и Арбаније са неколико трговине и путника и јучер у 4 сата по подне крену за Дал-мацију.

Ових дана биће постављен фењер поморски на Хрт Мендрс од Валданоћи за показати бродовима улазак у ову луку.

Бар, 22 маја. — Слједје тихи вје-трови од IV. квадранта, од подне док зађе сунце, па подпуна мирноћа од вјетра и море као у ловки.

Барометар 76—3, стање температуре у ладу Р. 24.

16 маја дође из Тријешћа параброд лојда „Тритоне“, кап. Расовић, са неко-лико трговине и путника за ову луку, и исти параброд вратио се из Крфа искрца-вши неколико путника и трговине крену пут Будве.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Ађугант Њ. Височанства, г. Јован Поповић Липовац, изволио је даровати 10. фор. да се подијеле најбољим, а при том и најсиромашнијим ученицима овдашње основ-не школе.

На том лијепом дару и осјетљивости за напредак будућег нараштаја нашег овн-јем се путем г. Липовцу најтоплије захва-љује.

13 маја 1886. г.

Основна школа у Подгорици.

О Г Л А С И.

!!ЧИТАЈТЕ!!

МАЛ' ДА НЕ ДАРОВАНО.

Ми смо закупили цијелу израду једне чувене фабрике енглеске, те смо у стању продавати трпезно посуђе за половн-ну цијене што рад коста; посуђе је од британског сребра најбоље врсте, те јачинио да ће глеђа трајати десет година.

6 ножева од енглеског чељака.
12 (6 ојчица и 6 виљушача).
12 (6 кафених ојчица и толико ојчица за јаја).
12 (6 врло лијепијех купица за јаја и 6 наслона за ножеве).
2 (1 цукрена поснича и 1 пједало за чај).
2 (1 кашика за супу и 1 за млијено).
6 врло лијепијех цизелиранијех њи-кара.

6 веома лијепијех тањира за вје се ликовима индијским и јапанским.
2 врло лијепа свијетњака за трпезу.

У све: 60 комада, — а све то за самџих 25 Франака (наполеон и четврт). То је пријед костало равно 100 фран. (5 наполеона).

Наруџбине се извршују само након примљена новца, а ако се наручителу не би свијало посуђе, може га одмах натраг послати и новци ће му се поврнути.

Пакет прањака за чиниће посуђа коста 25 савтима, (12 новчића).

С братити се: Universal-Versandt-Bureau, Wien, Ottakringerstrasse №. 140.

Или филијали исте: Rothenthurmstrasse 5, Wien.